IVN / Natuur- en milieugroep Vught

Aan: de Gemeenteraad van Vught, afdeling Ontwikkeling
Afgegeven op het Gemeentehuis, met ontvangstbevestiging

Betreft: Zienswijze op Ontwerp-Bp N65 – Infiltratievoorziening Helvoirt / zaaknr. Z21 – 236896

Vught, 24 januari 2022

Geachte Gemeenteraad,

Tot en met 2 februari 2022 ligt bovengenoemd ontwerpbestemmingsplan (hierna: het Plan) ter inzage. Daarover reiken wij u de volgende zienswijze aan.

1. Gemiste kans
De Toelichting stelt dat het opslaan en infiltreren van water "geen natuurfunctie" is en dat daarom de bestemming 'Natuur' moet veranderen in 'Water'. Waarom hier geen natuurvriendelijke wadi? De bestemming 'Natuur' laat zulk water en waterhuishoudkundige voorzieningen toe. Dat zou een verrijking van het natuurnetwerk zijn en voor fauna en de nieuwe wildtunnel die ernaast moet komen. Dan is de wadi ook geen aantasting van NNB, hoeft er niet gecompenseerd te worden en is geen nieuw bestemmingsplan nodig. Wij vragen u dit te heroverwegen. Er is geen haast bij de planvorming omdat het infiltratiegebied pas over een aantal jaren nodig zal zijn. De keuze voor een 'onnatuurlijke' wadi is een gemiste kans. Natuurvriendelijke wadi's zijn goed mogelijk, zo blijkt uit onderzoek.[1] Om die reden kunnen wij ons met dit Plan en met een besluit tot herbegrenzing van NNB voor dit Plan niet verenigen.

2. Schending vertrouwensbeginsel?
Het Plan beoogt dat wegwater van de N65 na de reconstructie wordt geleid naar dit infiltratiegebied. Onduidelijk is welk wegwater. De Toelichting zegt dat het Plan verband houdt met de bestemmingsplan*nen* N65 Vught én N65 Helvoirt. Het kan dus gaan om het wegwater uit beide plangebieden. Par. 5.1.2 van de Toelichting spreekt echter alleen over water van het Helvoirtse deel van de N65. De info hierover is strijdig. Niet is uitgesloten dat ook wegwater uit het Vughtse deel van de N65 naar het infiltratiegebied wordt geleid. Dan hebben we een probleem, want het water uit het Vughtse deel moet naar een waterberging op de Vughtse Heide, mede om dit gebied te vernatten. Als afwatering van de N65 Vught mogelijk wordt naar het Helvoirts Broek dan zou dat strijdig zijn met eerdere besluiten en dus een schending van het vertrouwensbeginsel.

3. Gebrek aan deugdelijke motivering
Het Plan baseert zich op de Watertoets van het Bestemmingsplan N65 Helvoirt. Als niet is uitgesloten dat ook wegwater van de N65 Vught wordt aangevoerd zou ook de daarbij horende Watertoets bezien moeten worden. Die is in de beroepsprocedure tegen de reconstructieplannen echter gemotiveerd bestreden. Hierdoor heeft het nu voorgelegde Plan wellicht geen deugdelijke motivering.

De aanleiding van het Plan is dat de N65 wordt gereconstrueerd. Maar dat staat nog niet vast, omdat tegen de bestemmingsplannen voor de N65 beroep is ingesteld. De Voorzieningenrechter van de RvS heeft in ECLI:NL:RVS:2021:542 impliciet uitgesproken dat – op basis van uw toezeggingen – de bestemmingsplannen de facto geschorst zijn totdat deze onherroepelijk worden. Daarmee is er nu geen vaststaande en deugdelijk grondslag voor het Plan. Wij vragen u om het Plan sowieso aan te houden totdat er duidelijkheid is over de bestemmingsplannen voor de reconstructie van de N65.

4. Geen vaststaand juridisch-planologisch kader

Het plan neemt het Bestemmingsplan Buitengebied Haaren 2020 als vigerend juridisch-planologisch kader, vanuit de verwachting dat dit bestemmingsplan onherroepelijk is vóór de vaststelling van het Plan. Die verwachting is ongegrond. Niet alleen omdat een uitspraak van de ABRvS nog lang op zich kan laten wachten, maar ook omdat de kans op vernietiging groot is, gezien de beroepen. In het oude Bp Buitengebied had het plangebied een andere bestemming met andere regels. Die zijn nu niet bezien. Wij vragen u om het Plan sowieso aan te houden totdat het juridisch-planologisch kader vast staat.

5. Bodem- en/of grondwatervervuiling

Par. 5.1.2. van de Toelichting stelt dat afstromend wegwater van een ZOAB-weg “een verwaarloosbaar milieueffect” oplevert. Dat zou de Commissie Integraal Waterbeheer in 2002 hebben geschreven. Maar dit lezen wij nergens in het rapport “Onderzoek afstromend wegwater” van die commissie. Integendeel, in tabel 2 van dat rapport staat dat afstromend water van een provinciale autoweg 3x meer cadmium, 18-40x meer koper, 9x meer nikkel, 4x meer lood, 15x meer zink, 5x meer olie en 2x meer PAK’s bevat dan regenwater. De Commissie zegt in par. 2.5 dat bermsloten daardoor meestal ernstig verontreinigd zijn. De meeste verontreinigingen accumuleren in de toplaag van de bodem en geven dus bodemverontreiniging. De meer mobiele verontreinigingen kunnen het grondwater bereiken.

Dit betreft wegen met dicht asfalt DAB. Uit genoemde tabel blijkt dat bij ZOAB de vervuiling van afstromend wegwater kan zakken maar nog steeds te veel is. Bovendien, toepassing van ZOAB is nergens voorgeschreven in de reconstructieplannen. Er kan dus (ooit) ook een dichte toplaag op de N65 komen. De Commissie gaf ook aan dat – om minder vuil wegwater te krijgen - ZOAB wel open moet blijven doordat het minstens tweemaal per jaar gereinigd wordt waarbij de opgezogen vervuiling wordt afgevoerd. Ook zo’n periodieke reiniging is hier niet voorgeschreven.

Er kan dus verontreinigd wegwater in de zaksloten en het infiltratiegebied komen, met kans op bodem-, oppervlaktewater- en grondwatervervuiling in het Natuurnetwerk. Dit zou strijdig zijn met art. 3.5 en 3.26 van de provinciale Omgevingsverordening, die initiatiefnemers verplichten om mogelijke verontreiniging van de bodem en het grondwater uit te sluiten. Een of enkele wilgen bij de wadi planten – zoals het Plan beschrijft - is geen oplossing. Wij vragen om extra filters of minstens een natuurlijke helofytenwaterzuivering in de wadi en/of de sloten.

6. Aantasting Natuurnetwerk / compensatie

Het Plan tast minstens 2000m^2 van het NNB aan. Wij bestreden dat dat nodig is. Subsidiair het volgende. Art. 3.19 van de Omgevingsverordening Brabant zegt over aantasting: ‘nee, tenzij’. Er moet allereerst voor het Plan en voor de reden voor het Plan een dwingende reden van groot openbaar belang zijn. Echter, om de veiligheid van de weg te verbeteren was dit voorkeursalternatief voor de reconstructie niet dwingend noodzakelijk. Een reconstructie met minder extra afstromend wegwater was ook goed mogelijk. Daarmee is er o.i. geen dwingende reden van groot openbaar belang voor dít Plan.

Ook moet er – voor toelaatbare aantasting - geen alternatieve locatie te vinden zijn buiten het NNB. Uit Bijlage 3 bij de Toelichting blijkt niet dat daar goed naar is gezocht. Als vroeg was alleen deze plek aangewezen. Evenmin is gezocht naar andere oplossingen zonder aantasting van het NNB. Voor het onderzoek naar alternatieve locaties geldt cf. Omgevingsverordening Brabant 3.19 lid 2 dat tijdverlies geen reden is om een alternatief af te wijzen. Daarmee is er o.i. geen rechtvaardiging voor deze aantasting.

Bijlage 3 zegt dat fysieke compensatie voor de aantasting 'niet tijdig' gevonden kon worden. Blijkbaar is ook niet bezien of er gecombineerd kon worden met fysieke compensatieverplichtingen vanuit de reconstructieplannen. Dit voldoet daarom niet aan de Beleidsregel Natuurcompensatie van de Provincie. De natuur staat – ook hier – zwaar onder druk. Er is grote nood aan nieuwe natuur. Dan is aantasten van NNB zonder fysieke compensatie achterhaald beleid. Wij vragen u om alsnog (met ons) te zoeken naar fysieke natuurcompensatie, mocht het absoluut geen natuurvriendelijke wadi kunnen worden.

De aantasting van het NNB wil het Plan financieel compenseren met 15.000 euro voor de provinciale compensatievoorziening. Het Plan wil dat slechts 3/4^{e} van de (waarde van de) aangetaste 2000m^2 vergoeden, op grond van een 'interne handreiking natuurcompensatie' van de Provincie. Die 'regels' hebben echter geen status of rechtsgrond en doen geen recht aan het feitelijke verlies van natuurgrond. Bij aantasting dient o.i. altijd minstens 1 op 1 gecompenseerd te worden. Wij vragen u om dit te herzien.

7. Natuurtoets

Naast het plangebied moet bij de reconstructie van de N65 een ecopassage komen die samen met de Broekleij onder de nieuwe weg doorgaat. Deze ecopassage moet een succes worden, mede omdat die deel uitmaakt van de natuurcompensatieplicht bij de reconstructie. Het Plan mag geen hinder opleveren voor het gebruik van de ecopassage door fauna. Dat cruciale aspect is in de Natuurtoets niet bezien. Verwijzend naar ons punt 1 vragen wij u om de wadi juist een stimulans te maken voor fauna.

Omdat er o.i. kans is op waterverontreiniging is aanvullend onderzoek nodig naar eventuele schade van mogelijke uitstroom van vervuild water naar de Broekleij. Uit de Factsheet KRW - behorende bij het Stroomgebiedbeheerplan Maas 2016-2021 (Rijkswaterstaat) - blijkt dat de Broekleij vervuild is met o.a. PAK's, PCB's en kwik (toestand: 'slecht') en dat de situatie voor het bodem- en modderleven 'ontoereikend' is. De Gemeente heeft een zorgplicht voor het gebruik van gronden die uitspoelen op deze beken. In bestemmingsregels moet rekening worden gehouden met de verbeterdoelen voor het oppervlaktewater. De Natuurtoets heeft dit niet bezien.

8. Regels

De Regels bij het plan wijken op diverse punten o.i. nadelig af van het vigerende bestemmingsplan:

- Art. 3.2.2.onder b laat informatieborden toe van max. 3m. Dit is strijdig met de welstandsregels, zoals aangevoerd in ons beroepschrift tegen het Bestemmingsplan Buitengebied Haaren 2020.
- Art. 4.2.1. laat hier gebouwen toe van 25m^2 en 3,5m hoog en dat is nu resp. 20m^2 en 3m.
- Art. 4.2.2. laat hier overige bouwwerken toe van 5m hoog en dat is nu 3m.
- Art. 5.1. laat hier overwegen, bruggen, voet- en fietspaden toe, wat nu niet mag.
- Art. 5.2.1. laat hier gebouwen toe, wat nu niet mag.
- Art. 5.2.2. laat hier andere bouwwerken toe tot 5 – 8m en dat is nu max. 3m.
- Art. 11.3 verruimt de gebruiksmogelijkheden voor de bestemming 'Overige zone – Natuurnetwerk' en laat hier nieuwbouw en aanleg toe, terwijl nu alleen *bestaande* bebouwing is toegestaan.

Deze verruimingen en bouwmogelijkheden worden niet toegelicht en zijn o.i. ongewenst, hinderlijk voor de natuur en nergens voor nodig. Daarmee is er voor deze wijzigingen geen deugdelijke motivering. Wij vragen u op al deze punten de teksten van het oude bestemmingsplan te volgen.

In de Regels van het Plan zijn de kernbegrippen 'infiltratievoorziening', 'waterberging' en 'waterafvoer' niet gedefinieerd in artikel 1. Dat kan onduidelijkheid oproepen.

De dubbelbestemming 'Waterstaat – waterberging' (art. 7) Is blijkens de Toelichting opgenomen voor gronden nabij de Broekleij, waar ook waterberging zou kunnen komen. Waarom daar ook waterberging moet zijn wordt niet uitgelegd. Waterberging hier verhoogt de kans op uitstroom van vervuild wegwater naar de Broekleij. Dat is verboden. Wij vragen u van deze dubbelbestemming af te zien.

Conclusie
Om al deze redenen vragen wij u primair om dit Plan niet vast te stellen, geen herbegrenzing van NNB aan te vragen en een beter plan te ontwikkelen dat de natuur niet schaadt maar juist helpt. Dat kan prima, er is alle tijd voor en er is geen reden om aan te nemen dat het duurder zou worden.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van de Vereniging IVN/Natuur- en Milieugroep Vught,

was getekend

Johan Smeulders
voorzitter

Sander Wieringa
secretaris

[1] Zie daarvoor het 'Vooronderzoek natuurvriendelijke wadi's' van Stichting Rioned en Stowa Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer – Ir. F.C. Boogaard e.a.- Stowa rapportnr. 2003-04, van april 2004. Op internet te vinden: https://edepot.wur.nl/118748